

Arbeids- og sosialdepartementet
Pb. 8019 Dep.
0030 Oslo

Vår referanse: 692292v1
Deres referanse:
Dato: 13. juni 2014

Idrettens svar på høring vedr. forslag til ny ordning for aktivitetshjelpemidler til personer med funksjonsnedsettelse over 26 år

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) viser til høringsbrev fra Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) datert 23.5.2014, vedr. ny rammestyrte ordning til aktivitetshjelpemidler til personer med funksjonsnedsettelse over 26 år. NIF svarer herved på overnevnte høringsbrev fra ASD.

NIF har et overordnet idrettspolitisk og strategisk ansvar for funksjonshemmede i norsk idrett. Våre 54 særforbund har et operativt aktivitetsansvar for funksjonshemmede i idretten. Innen breddeidretten støttes særforbundene gjennom NIF sine sentrale og regionale fagkonsulenter, og i toppidretten gjennom Olympiatoppen. Idretten opplever rekruttering av funksjonshemmede som en stor utfordring og ser at samfunnet for øvrig spiller en viktig rolle for å få flere i aktivitet. Norges idrettsforbund har i dag ca 11 000 aktive medlemmer med funksjonsnedsettelse. NIF ser tydelige effekter av at aktivitet for funksjonshemmede bidrar til at mange opplever mestring og økt livskvalitet. Gjennom fysisk aktivitet kan en identifisere og realisere egne verdifulle ressurser, noe som igjen gir mulighet til å mestre også på andre samfunnsarenaer, og være en ressurs for samfunnet, ikke en kostnad. Dette gjelder utøvere både på toppplan og breddeplan.

NIF er godt fornøyd med at flere års arbeid med å utvikle og utvide ordningen for aktivitetshjelpemidler til også å gjelde personer over 26 år, i samarbeid med flere interesseorganisasjoner for funksjonshemmede, endelig har ført frem. Dette har vært en av NIFs idrettspolitiske fanesaker i inneværende tingperiode (2011-2015). NIF ser det som svært positivt at det nå er satt av 55 millioner kroner over statsbudsjettet for 2014 til en ordning for aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år, og at denne ordningen innføres med helårseffekt fra og med 2015. I Stortingsmelding nr. 26 «Den norske idrettsmodellen» vektlegger Regjeringen at den vil øke innsatsen på området idrett for funksjonshemmede, og vi tror at en slik ordning vil medføre at flere funksjonshemmede kommer i aktivitet. Dette er også viktig med tanke på høyere grad av mestring, bedret funksjonsevne og forebygging av livsstilsrelaterte lidelser.

NIFs synspunkter på departementets forslag til ny ordning:

1. § 2 Definisjon av aktivitetshjelpemidler: I mange aktiviteter er begrepet konkurranseutstyr individuelt tilpasset for eksempel med spesialtilpasset sete, rigg e.l. Dette gir en mer optimal funksjon og større brukeropplevelse; det er stor forskjell på å spille rullestolbasket i en vanlig rullestol sammenlignet med en rullestol som er laget for utøvelse av rullestolbasket. NIF er opptatt av å stimulere til at bruken av utstyret oppleves så optimalt som mulig. Med funksjonelt utstyr blir opplevelsen bedre og mer hensiktsmessig, og skal den enkelte få maksimalt utbytte av aktiviteten trenger man tilpasset utstyr, selv om det er til mosjon og man ikke har ambisjoner om å delta i Paralympics. NIF er derfor av den oppfatning at å drive med konkurranser ikke skal medføre at en person ikke får aktivitetshjelpemidler, da konkurranser nettopp er det som kan gjøre at vedkommende fortsetter å drive fysisk aktivitet, uavhengig av nivå. Av den grunn bør ikke definisjonen utelukke utlån av aktivitetshjelpemidler som også kan

brukes i konkurranse. Utstyr til «bruk til konkurranse» må nyanseres og konkretiseres. Man kan ikke skille mellom konkurranseutstyr og aktivitetshjelpemidler, og si nei til det ene med en flytende utydelig grense. Da kan man ende opp med at de som skriver gode søknader får aktivitetshjelpemidler, mens andre ikke. Det er positivt at personer som virkelig er aktive og som deltar i konkurranser ikke utelukkes fra ordningen. Hele ordningen har som et hovedformål å stimulere både til ny aktivitet og videreutvikle aktivitet hvor man er aktiv. Man må ikke diskvalifiseres fordi om man er aktiv. NIF har de samme målene for funksjonshemmede som for funksjonsfriske. Mest mulig aktive mennesker lengst mulig på et allsidig aktivitetsnivå. Det skaper både selvtillit, sosial mestring og fysisk mestring. Det er viktig at Hjelpemiddelsentralene har like fortolkninger.

2. 4.1 (§3) Utlån: Som departementet beskriver i utkastet, ville en ordning med tilskudd gitt den enkelte større valgmulighet. Utlån av aktivitetshjelpemidlene legger derimot større ansvar på NAV Hjelpemiddelsentral, og gir den enkelte bedre støtte mht valg av utstyr og vedlikehold. Det er grunn til å tro at flest brukere har et større behov for en slik støtte enn større valgmulighet, slik at NIF støtter vurderingen vedr. en utlånsmodell.
3. 4.2 (§4) Egenbetaling for bruker
 - 4.2.1 Kjøp av aktivitetshjelpemidler: NIF er prinsipielt enig i at det foreslås en ordning med egenandel på aktivitetshjelpemidler. Dette er noe NIF tidligere har gått inn for fordi det vil begrense et eventuelt overforbruk. Dessuten er det et prinsipp at også funksjonshemmede skal betale for aktivitetshjelpemidler på lik linje med andre. Det er merkostnaden NAV skal kompensere for, og NIF er av den oppfatning at 10 % i egenandel med 4000 kr som øvre grense synes rimelig.

Det må vurderes om konsekvensen av at man har en egenandel for personer over 26 år, og ikke under 26 år, allikevel kan føre til at mange skaffer seg hjelpemidlet før fylte 26 år for å unngå en egenandel. Det bør på sikt være et mål om å etablere én ordning for alle uansett alder – egenandelbasert og overslagsbevilget. NIF ser ingen grunn til at NAV skal betale hele summen for aktivitetshjelpemidler til personer under 26 år. Også her bør prinsippet om at NAV skal dekke merkostnaden gjelde. Først da kan man være sikker på at personer ikke hamstrer aktivitetshjelpemidler, men anskaffer kun det man faktisk vil bruke.

Utlånsmodellen reiser følgende spørsmål:

- Hva skjer med egenandelen dersom NAV Hjelpemiddelsentral har et produkt på lager og det kan benyttes? Faller egenandelen bort, reduseres den eller blir den lik som for et nytt produkt?
- Hva skjer med egenandelen dersom hjelpemiddelet returneres på grunn av at det ikke fungerer eller ikke blir benyttet? Refunderes den, refunderes den delvis eller blir den ikke refundert?
- Hva skjer med egenandelen dersom hjelpemiddelet returneres pga kassasjon? Avkreves ny egenandel eller utleveres nytt hjelpemiddel gratis?

NIF vil derfor påpeke at det bør være en egenandel på kjøp av aktivitetshjelpemidler og et depositum ved utlån av aktivitetshjelpemidler, hvilket fremstår noe utydelig i forslaget fra departementet. NIF har tro på at dette vil gi en større grad av bevissthet ved anskaffelse av disse hjelpemidlene, ved enten kjøp eller lån.

- 4.2.2 (§5) Spesialtilpasning av ordinært utstyr til fysisk aktivitet: NIF er enig at dette skal dekkes av NAV da det er behovet for spesialtilpasning, som er den ekstra kostnaden knyttet til en funksjonsnedsettelse, som personer uten dette behovet da heller ikke trenger å betale for.

4. 4.3 Ortopediske aktivitetshjelpemidler: NIF støtter dette forslaget, men henviser til punkt 4.2 vedr. vurdering av egenandel.
5. 4.4 Hjelmiddelsentralenes ansvar: NIF støtter dette forslaget.
6. 4.5 (§6) Klageordning: NIF støtter dette forslaget.

7. 4.6 Evaluering av ordningen: NIF har et mål om å være med i evalueringen av ordningen, da vi tror at våre medlemmer vil representere en stor del av gruppen personer ordningen vil gi et utslag for. En mulig begrensning på antall aktivitetshjelpemidler og gjenanskaffelse: NIF er usikre på omfanget av søknader til den nye ordningen, og er av den grunn avventende med hensyn til innførsel av begrensninger, som øvre grense i antall hjelpemidler og/eller brukstid for hjelpemidlene. NIF vil påpeke at Stortinget har bestemt at ordningen for de under 26 år skal være overslagsbevilget, mens ordningen for de over 26 år er rammestyrte. Dette er en uheldig forskjellsbehandling basert på en kunstig satt aldersgrense. Dette kan medføre begrensninger i tilgangen på hjelpemidler for de over 26 år, som de under 26 år ikke har. Dette bør vurderes når den nye ordningen skal evalueres, og det bør også vurderes om ordningen med aktivitetshjelpemidler som helhet må evalueres slik at den kunstige aldersgrensen på 26 år faller bort.

NIF er opptatt av at ordningen sikrer fordeling av aktivitetshjelpemidler gjennom et helt kalenderår. Dette for å unngå at bevilgningen er brukt opp i april fordi man antar at tilskuddsrammen uansett vil være tom i oktober, og den enkelte da søker om aktivitetshjelpemiddel i den tro.

I norsk idrett er funksjonshemmede inkludert i den ordinære idretten hvor intensjonen og målet er like muligheter for alle til å drive sin idrett. Vi er derfor av den oppfatning av at rett aktivitetshjelpemiddel til den enkelte person og utøver er avgjørende for deltagelsen, mestringen og «god følelsen» i idretten. Vi håper derfor at ordningen med aktivitetshjelpemidler på sikt blir lik for personer i alle aldre og kan tilpasses den enkeltes behov og spesifiserte krav til aktivitetshjelpemiddelet. Gjennom deltakelse i idrett er det dokumentert at mennesker med nedsatt funksjonsevne også i større grad mestrer «dagliglivet», og utfordringer relatert til både studier og arbeid. Derfor er det viktig at også mennesker med nedsatt funksjonsevne får et livsvarig positivt forhold til et aktivt liv, hvor fysisk aktivitet og idrett er en bærebjelke for flere mennesker i en helhetlig livssyklus. Dette har vært utgangspunktet for Norges idrettsforbunds arbeid for å avvikle den historisk såkalte «26-årsregelen». Den nye ordningen må stimulere til aktivitet i praksis, og regelverket må helhetlig sett ha dette som et grunnleggende praktisk utgangspunkt.

Med vennlig hilsen

Børre Rognlien
President

Inge Andersen
Generalsekretær